

worden. In de ruimte bij het altaar staat een verplaatsbaar orgel. Aan de muur onder het orgel hangt een gedenksteen, vervaardigd 1991 door Carolin Engels uit Lemgo, ter herinnering aan Engelbert Kaempfer (1651 - 1716). Deze Engelbert Kaempfer werd geboren in het gemeentehuis naast de kerk. Hij studeerde geneeskunde en kwam als arts van die Nederlandse VOC (Verenigde Oost-Indische Compagnie) naar Deshima nabij Nagasaki, waar hij van 1690 tot 1692 het oude Japan verkende. Zijn boek met die precieze beschrijving is beroemd. Na zijn terugkeer promoveerde hij 1693 in Leiden. Daarna woonde hij in Lemgo en hij werd later in de kerk begraven, nabij de gedenksteen.

Een andere gedenksteen, die in 1999 door Dorsten Diekmann uit Lemgo gecreëerd werd en aan de zuil in het noordwesten van de kerk hangt, herinnert aan Andreas Koch, die van 1647 tot 1665 predikant in St. Nicolai was. In het 17^e eeuw werden in Lemgo 209 vrouwen en mannen vermoord onder de beschuldiging van hekserij. Andreas Koch zette zich voor de beschuldigten in, om de vervolging van hekserij te stoppen. Hij zelf werd aangeklaagd en veroordeeld. Hij werd niet, zoals gebruikelijk, verbrand, maar hem werd gratie verleend in de vorm van de doodstraf door het zwaard.

In de jaren tussen 2006 en 2011 werd onze kerk en de kerkplaats voor in totaal € 4,5 miljoen vernieuwd. De torens waren het hoofdprobleem, omdat zij in de loop der jaren van de middenbeuk waren afgeweken. Er moesten nieuwe fundamenten voor de torens gegoten worden. Ook binnen in de kerk werden vele dingen vernieuwd en verbeterd. Op de plaats voor de kerk, tussen Papenstraße en zuidtoren, staat sinds het jaar 2011 een „Martin-Luther-boom“. Het is een appelboom, die herinnert aan Luthers woorden: „Als ik wist dat morgen de wereld zou vergaan, zou ik vandaag een appelboompje planten.“ Aan de noordkant van de kerk herinnert sinds 2012 de „Stele van hoop“ van Dorsten Diekmann eraan dat de kerkplaats van St. Nicolai tot het jaar 1820 de begraafplaats van Lemgo was. In het voetstuk staat: „Ik weet, dat mijn Verlosser leeft.“ (Job 19:25)

Dit kan U alleen een kort overzicht over onze kerk geven. Als U meer interesse heeft adviseren wij de DKV-Kunstführer No. 396. U kunt deze gids aan de ingang kopen of onder <https://nicolai-lemgo.de> bestellen.

Wij wensen U een mooi verblijf in onze kerk en groeten U van harte!

Tekst: Prof. Dr. Wolfgang Nerreter, Lemgo
Vertaling: Saskia Schulte, Lemgo

Gesponsord door Stiftung St. Nicolai Lemgo
www.nicolai-stiftung.de

Hartelijk welkom in de

Sankt Nicolai kerk te Lemgo.

Onze kerk is ongeveer 800 jaar oud. Er wordt aangenomen dat tussen 1200 en 1220 met de bouw van de kerk is begonnen. Na een bouwtijd van 50 jaar was de romaanse kerk klaar en bleef aanvankelijk 30 jaar onveranderd. Toen wilden de burgers een moderne kerk in gotische stijl en werd besloten de oude zijbeuken af te breken en te vervangen door bredere en hogere zijbeuken.

Zo ontstond een zogenaamde „hallenkerk“, een speciale vorm van een kerkgebouw. Op de plaats van de torens is nog steeds de romaanse stijl te zien en de overblijfsels van de smalle en lage zijbeuken zijn daar nog te herkennen.

Verder naar de oostzijde van de kerk overheerst een gotische bouwstijl. De bouw van dit gotische deel duurde ongeveer een eeuw. Het priesterkoor had echter nog groter moeten worden, maar in het jaar 1375 stopte een pestepidemie de bouwactiviteiten.

De schutspatroon, naar wie onze kerk genoemd is, is de heilige Nikolaus, patroonheilige van de zeevaarders en de handelsreizigers. Het was gebruikelijk, dat de eerste kerk, die in een Hanzestad als Lemgo gebouwd werd, gewijd werd aan deze heilige.

Onze kerk wordt geflankeerd door twee torens. Alleen de zuidelijke toren is eigendom van de kerk. In deze toren hangen de melodieuze bronzen klokken, die in de oorlogstijd niet door stalen klokken vervangen konden worden, omdat in de toren geen opening was, om de klokken uit de toren te halen. Blijkbaar waren de klokken beneden in de toren gegoten en vandaar uit naar boven getrokken. In het jaar 1660 werd de kap van de zuidelijke toren door een tornado verwoest. In 1663 kreeg de toren de gedraaide kap, die minder windgevoelig is. De toren aan de noordzijde van de kerk is eigendom van de stad. Tot 1854 hielden de bewakers van daaruit oog over de stad. Sinds 1936

klinkt elke twee uur het carillon, dat ook vanuit een klavier in het "Ballhaus" bediend kan worden.

In het jaar 1533 aanvaardde Lemgo de reformatie en bleef luthers, hoewel graaf Simon VI in het jaar 1605 calvinist werd en dit ook van zijn onderdanen verwachtte. Uit ergernis over de weerspannige bevolking van Lemgo verplaatsten de Graven hun regeringszetel van Lemgo naar Detmold.

In de tijd van de reformatie kwamen ook beeldenstormers in de St. Nicolai kerk en sloegen de beelden van het sacramentshuis af; alleen de pelikaan aan de top ontsnapte aan hun woede. Ook van een vrouwenbeeld, dat over de tafel met de kaarsen hangt, werden de objecten uit de hand geslagen.

Daardoor zijn maar weinig kunstvoorwerpen van de tijd voor de reformatie bewaard gebleven: Over de tafel met de kaarsen is een retabel uit het jaar 1280 in het muurwerk ingepast. Ook de fresco's aan de oost- en zuidwand uit ca. 1380 zijn gebleven. Aan de oostkant zijn links Jacobus de Oudere en Johannes te zien, rechts Paulus en Petrus. De tekens "+" in de kringen zijn ingezegende kruizen. Aan de zuidkant staan Jakobus en Johannes, Bartolomeüs en Thomas.

Het grote kruisbeeld aan de ingang van het koor stamt uit de tijd voor de reformatie. Het beeld van Christophorus aan de zuil tegenover van het noord portaal dateert van omstreeks het jaar 1300. Wie dit beeld aanschouwde en daarbij een kruis sloeg, was voor de hele dag gezegend.

Na de reformatie ontstonden werken in de stijl van de "Weserrenaissance" (ontstaan in het gebied rond de rivier Weser). De ruimte rond het doopvont werd in het jaar 1597 door Georg Crosman, een kunstenaar uit Lemgo, vervaardigd. De preekstoel werd in 1600 gebouwd en de rijkelijk gedecoreerde kap van de preekstoel omstreeks 1630.

Het epitaaf voor ritmeester Moritz von Donop (vocht 1574 in de Slag op de Mookerheide met de Nederlanders tegen het Spaanse leger en stierf 1585 in Lemgo) uit het jaar 1587 werd ook door Georg Crosman ontworpen. Daarop te zien is een houtsnede van Lukas Cranach de Oudere: Een boom, waarvan de takken links afgestorven en rechts nog met groene blaaden te zien zijn. Dit beeld is in twee helften gedeeld; in het linker gedeelte staat Mozes met de slang op het kruis (Numeri 21) en in het rechter gedeelte bidden de overledene met zijn vrouw

Christina bij de gekruisigde Christus in Jeruzalem. De papegaai, het symbool van Maria, op de afgestorven kant van de boom suggereert dat het echtpaar von Donop luthers is en zich in het gebed niet meer tot Maria wendt. Het bovenstuk toont de Dag des Oordeels.

In het jaar 1643 creëerde de houtsnede kunstenaar Herman Vos het hoge altaar. In de 30-jarige oorlog was hij lid van een groep wachters, die in een toren aan de stadsmuur dienst deed. Op een nacht waren alle deze wachters in slaap gevallen. Toen lukte het een troep Zweden de stad binnen te dringen en te plunderen. Na aftocht van de Zweden zouden de wachters straf krijgen, maar Herman Vos kon ontsnappen. Enige jaren later wilde hij zijn vaderlijk huis in Lemgo herstellen. Hij richtte een verzoek aan de raad van de stad, vroeg om genade en bood aan, een altaar voor de St. Nicolai kerk te vervaardigen. Daarvoor wilde hij geen loon. Dit aanbod viel in goede aarde bij de raad van de stad. De beelden, die bij deze altaar horen, tekende Berent Woltemate. Het avondmaal met brood en wijn is in de lutherse traditie te zien.

Het oudste venster van de kerk werd 1863 uit de resten van vroegere vensterramen samengevoegd. Daarop zijn wapens met namen van donateurs te zien. Het grootste deel van de vensters werd tussen de jaren 1922 en 1924 door de kunstenaar Franz Lauterbach uit Hannover in de art nouveau stijl gemaakt. Op de drie vensters van het koor zijn scènes uit de Openbaring van Johannes afgebeeld. Ook het beeld van de zegenende Christus in het oostelijke venster is van Franz Lauterbach. Het middelste venster aan de zuidkant werd in 1965 door Erhard Klönk uit Marburg gemaakt. Het toont naast apostelen en profeten een aantal scènes, die tot het onderwerp offergave horen.

Het ensemble van vensters aan de westzijde is door Paul Weigmann uit Leverkusen in 1992 vervaardigd. Door verdraaide vierkanten wordt daarop de wanorde in de geschapen wereld gesymboliseerd. Op de drie daarboven geplaatste vensters, gesymboliseerd door recht staande vierkanten, heerst orde; dit beeld is de geestelijke wereld toegewezen.

Sinds het jaar 1991 is de St. Nicolai gemeente lid van de "Community of the Cross of Nails" (in het Duits: "Nagelkreuzgemeinschaft"). Als teken daarvan hangt een kruis, dat uit spijkers gevormd is, met een bijpassend gebed aan de zuil voor het orgel.

Het orgel werd in 1968 door de firma Gustav Steinmann uit Vlotho gebouwd. Op drie klavieren kunnen in totaal 40 register bediend